

בש"פ 4354/19 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 4354/19

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: פלוני

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 25.6.2019 במ"ת 42677-04-19 שניתנה על-ידי כבוד השופטת נ' בכור

תאריך הישיבה: כ"ד בסיון התשע"ט (27.6.2019)

בשם העוררת: עו"ד נורית הרצמן, עו"ד שירי רום

בשם המשיב: עו"ד שאדי נטור

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 25.6.2019 (מ"ת 42677-04-19, השופטת נ' בכור). בית המשפט המחוזי דחה את בקשת המדינה לעצור את המשיב מאחורי סורג ובריח עד תום ההליכים נגדו, והורה על מעצרו בפיקוח אלקטרוני ובתנאים מגבילים נוספים.

כתב האישום וההליכים עד כה

עמוד 1

2. ביום 18.4.2019 הגישה המדינה כתב אישום מסועף המונה למעלה מ-50 עמודים ונסב על הפעלתה של פלטפורמה דיגיטלית בשם "טלגראס" (להלן: טלגראס) (תפ"ח 42587-04-19, השופט ע' קובו). כתב האישום הוגש נגד 20 נאשמים, שהמשיב הוא אחד מהם. טלגראס, כך נטען, הוקמה בחודש מרץ 2017 ויועדה לסחר, הפצה ותיווך לסחר בסמים מסוכנים בכלל ובקנאביס בפרט, וכן לייעוץ והדרכה בנושאים הקשורים לכך. נגד שבעה מעורבים אחרים, בעיקר מן הדרג הבכיר של הארגון, הוגש כתב אישום נוסף (תפ"ח 42209-04-19, סגנית הנשיאה ל' ברודי.להלן: כתבהאישוםהנוסף). לשניים מן הנאשמים בכתב האישום הנוסף מיוחסת עבירה של ניהול ארגון פשיעה לפי סעיף 2(א)(1) לחוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003 (להלן: חוקמאבקבארגוניפשיעה). המשך הדברים יתייחס לכתב האישום שבו נזכר המשיב.

3. לפי האמור בכתב האישום, טלגראס הופעלה במסגרת רשת "טלגרם", שהיא מערכת להעברת מסרים מיידים ומוצפנים במרשתת (להלן: טלגרם). לפי הנתען, מספר חודשים לאחר שהוקמה הפכה טלגראס לפלטפורמה העיקרית לסחר בקנאביס בישראל, וכן נסחרו במסגרתה גם סמים פסיכדליים וסמים מסוכנים אחרים, לרבות קוקאין. בכתב האישום צוין עוד כי החל מחודש דצמבר 2017 התבססה קבוצת מפעיליה של טלגראס כארגון פשיעה הפועל בצורה היררכית, מאורגנת ושיטתית, במטרה לבצע שורה של עבירות סמים והלבנת הון. לפי הנתען, הוקמו במסגרת טלגראס 18 ענפים - חלקם נגעו במישרין לפעילות הסחר (דוגמת ענף "בקרת סחר", שבראשו עמד המשיב החל בחודשים אוקטובר-נובמבר 2018 ועד למעצרו בחודש מרץ האחרון, או ענף "פסיכדליים"), וחלקם, דוגמת אלה שכוננו "גזרות", "משאבי אנוש", "טכני" ו"ביקורות", עסקו בהיבטים ה"ארגוניים" של טלגראס. כתב האישום נחלק למעשה לשתי תקופות: זו שקדמה להתבססות הארגונית וההיררכית של טלגראס (מהקמתה ועד לסוף שנת 2017), וזו שבה הארגון כבר פעל במתכונת סדורה והיררכית (מסוף שנת 2017 ועד למעצרו של מרבית הנאשמים בפרשה ביום 12.3.2019).

4. ביחס למשיב נטען, בעיקרו של דבר, כי הצטרף לטלגראס במחצית הראשונה של שנת 2017, וכי לקראת סוף שנת 2018 החל לכהן בה כ"ראש ענף בקרת סחר" וכך נחשב כשייך לקבוצת "ניהול גבוה" שלה (על-פי מסמכי הארגון). מעל דרג זה, כך הוסבר בכתב האישום, פעלה רק עוד "שכבה" אחת נוספת של דרג הניהול הבכיר ביותר, שכלל גם את ראש הארגון. לפי הנתען, במסגרת תפקידו פיקח המשיב על תוכן הפרסומים של סוחרי סמים בעשרות ערוצי הסחר הקיימים בטלגראס, ובתוך כך על פרטים בדבר מחיר הסם, סוגו, מקום המסירה שלו ותמונה עדכנית של הסם העומד למכירה. כן נטען כי המשיב קיבל עבור פעילותו שכר חודשי המוערך בסך כולל של עשרות אלפי שקלים, וכן סם מסוג קנאביס שניתן לו כתחליף לתשלום שכרו במזומן. המשיב, כשאר חברי הארגון, היה ידוע בכינוי שזיהה אותו.

5. בגין מעשים אלו יוחסו למשיב, בין השאר, עבירות של קשירת קשר לפשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), תיווך לסחר בסמים מסוכנים לפי סעיפים 14 ו-19א לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: הפקודה) (ריבוי עבירות), עסקה אחרת בסמים מסוכנים לפי סעיפים 13 ו-19א לפקודה (ריבוי עבירות), שיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין, הדחת קטין לסמים מסוכנים לפי סעיף 21(א)(1) לפקודה (ריבוי עבירות), וכן הלבנת הון לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000. בהתאם לאמור לעיל, העבירות שנטען כי בוצעו בתקופה שבה התבססה לכאורה טלגראס כארגון פשיעה, מיוחסות למשיב גם בצירוף הנסיבה המחמירה הקבועה בסעיף 3 לחוק מאבק בארגוני פשיעה.

6. למען שלמות התמונה יצוין כי נכון למועד הדיון בפני, שמונה מבין הנאשמים הנוספים בכתב האישום שוחררו לחלופות מעצר, אחד מהם נתון במעצר בפיקוח אלקטרוני ושניים עצורים עד תום ההליכים המשפטיים נגדם (כאשר ערר שהגיש אחד מהם נדון אף הוא בפני (בש"פ 4267/19)). שמונה נאשמים אחרים עצורים עד להחלטה אחרת

בעניינם. בקשה למעצר עד תום ההליכים הוגשה גם בכל הנוגע לנאשמים במסגרת כתב האישום הנוסף. נכון לשלב שבו התקיים בפני הדיון, אחד מהנאשמים הללו נתון במעצר בפיקוח אלקטרוני, ואילו השאר עצורים עד להחלטה אחרת (מ"ת 42277-04-19, השופטת בכור).

7. המשיב נעצר לראשונה ביום 12.3.2019. במהלך המעצר נתפסו בארונו כ-5 גרם של סם מסוג פסילוצין וכן כ-24 גרם של סם מסוג קנאביס. מאז הוארך מעצרו מעת לעת עד שהוגש כתב האישום בעניינו כחודש לאחר מכן, ועמו בקשה להארכת מעצרו עד תום ההליכים נגדו. בדיון שקיים בית המשפט המחוזי באותו יום הוארך מעצרו של המשיב עד למתן החלטה אחרת.

8. ביום 14.5.2019, עוד לפני שהתקיים דיון בראיות, בשל היקפה של הפרשה, הורה בית המשפט המחוזי על הגשת תסקיר מעצר בעניינו של המשיב. בתסקיר שהוגש ביום 3.6.2019 נבחנו חלופות מעצר בביתו של המשיב ובבית הוריו, ושירות המבחן ציין כי התרשם לטובה מן המפקחים המוצעים. עם זאת, בהעדר החלטה הנוגעת לקיומן של ראיות לכאורה הובהר כי קיים קושי להעריך את רמת המסוכנות הנשקפת מהמשיב. ביום 6.6.2019 הסכים המשיב לקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר, תוך שמירת זכותו להגיש בהמשך, לאחר קבלתם של כלל חומרי החקירה, בקשה מתאימה בדבר כרסום בראיות או חולשה ראייתית. בית המשפט המחוזי הורה אפוא לשירות המבחן להגיש תסקיר משלים בעניינו של המשיב.

9. תסקיר משלים כאמור הוגש ביום 10.6.2019, ובמסגרתו המליץ שירות המבחן על שחרורו של המשיב לחלופת מעצר ביתית מלאה בבית הוריו, שם יהיה רחוק מן הסביבה שבה התנהל. שירות המבחן המליץ כי חלופת המעצר תיעשה בפיקוחם הצמוד של הוריו ושני אחיו, בת זוגו, גיסו, שותף עסקי וחברת המשפחה - תוך הרחקת אמצעים אלקטרוניים מסביבתו (לרבות טלפון חכם ומחשב) והטלת צו פיקוח לתקופה של ששה חודשים. שירות המבחן התרשם כי המפקחים המוצעים מסוגלים לצמצם את הסיכון הכרוך בשחרורו של המשיב, לאחר שנחשפו למעורבותו בעבירות סמים. שירות המבחן ציין שהמשיב, שהוא אב לשניים, נעדר עבר פלילי, וכן עמד על כך שההליך המשפטי והמעצר תורמים להפחתת הסיכון להישנותה של התנהגות בעייתית מצדו.

10. יצוין כי ביום 13.6.2019 אישר מנהל הפיקוח האלקטרוני כי האפשרות למעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני בבית הוריו היא ישימה.

11. כאמור לעיל, בית המשפט המחוזי הורה על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני בבית הוריו בפיקוחם של מרבית המפקחים שהוצעו ובתנאים מגבילים, כמפורט בהמשך. בהחלטתו עמד בית המשפט המחוזי על חומרת העבירות המיוחסות למשיב ועל הכללים הנוהגים כאשר עסקינן בעבירות סמים ובארגוני פשיעה. בית המשפט המחוזי ציין כי ענף בקרת הסחר אשר בראשו עמד המשיב עובר למעצרו עסק לכאורה בליבת התיווך לסחר בסמים, וכי המשיב אף גילה מעורבות רבה בטלגרס בדרכים נוספות. אולם, הוא ציין כי במכלול הנסיבות ניתן להורות על המשך מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני. בתמצית, החלטתו של בית המשפט המחוזי נסמכה על שני אדנים: מסוכנותו של המשיב - שנקבע כי ניתן לאיינה באמצעות מעצר בפיקוח אלקטרוני ותנאים מגבילים נוספים - והפלייתו לכאורה של המשיב אל מול נאשמים אחרים בפרשה (1, 3 ו-17) ששחררו לחלופות מעצר ושהתרשמותו של בית המשפט המחוזי הייתה כי מעורבותם בטלגרס לא הייתה פחותה משלו. בהקשר זה ציין בית המשפט המחוזי כי הגם שנאשמים אלה סיימו תפקידם בטלגרס קרוב לשנה טרם מעצרו, שניים מהם עשו כן במטרה לייצר פלטפורמה מתחרה (אך נכשלו בכך).

12. בסיכומו של דבר, בית המשפט המחוזי הורה כי המשיב ישהה במעצר בפיקוח אלקטרוני בבית הוריו בפיקוח של חמישה מבין המפקחים שהוצעו בעניינו - שני אחיו, גיסו, בת זוגו ושותפו העסקי. בנוסף הורה בית המשפט המחוזי על הפקדת ערבויות כספיות - 25,000 שקלים במזומן, התחייבות עצמית של המשיב בסך 75,000 שקלים וערבות צד ג' בסך 75,000 שקלים מצד כל אחד מהמפקחים. בית המשפט המחוזי הורה על מתן צו עיכוב יציאה מהארץ וצו מבחן לתקופה של שישה חודשים. כמו כן, בית המשפט המחוזי אסר על שימוש בכל מכשיר המאפשר חיבור למרשתת בכתובת שבה ימצא המשיב במעצר בפיקוח אלקטרוני (למעט מכשיריהם האישיים של בני הבית, ובלבד שיהיו נעולים בסיסמה שאינה ידועה למשיב) ועל יצירת קשר ישיר או עקיף עם יתר המעורבים בפרשה.

13. יצוין כי לאחר מתן החלטה, הורה בית המשפט המחוזי על עיכוב ביצועה עד ליום 27.6.2019 בשעה 10:00. במועד זה התקיים הדיון בפני, כאשר בפתחו הוריתי על המשך עיכוב הביצוע, כך שהמשיב יוותר במעצר עד למתן החלטה אחרת.

הערר

14. הערר מכוון נגד החלטתו של בית המשפט המחוזי ונטען בו כי היה מקום לעצור את המשיב מאחורי סורג ובריה עד לתום ההליכים נגדו. המדינה טוענת כי בית המשפט המחוזי שגה בכך שסטה מן העיקרון שלפיו ככלל עבירות סמים לא יובילו למעצר בפיקוח אלקטרוני או לשחרור לחלופת מעצר. לטענת המדינה לא מתקיימים בעניינו של המשיב טעמים מיוחדים המצדיקים את מעצרו בפיקוח אלקטרוני, ואף לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך זו. המדינה מדגישה כי על פי הערכותיה, הנאשמים בפרשה תיווכו במשך תקופה של כשנתיים עסקאות סמים בסכום כולל של מאות מיליוני שקלים, שנעשו בין למעלה מ-3,000 סוחרי סמים (כ-250 מהם קטינים) לכ-200,000 רוכשים. היקף פעילות זה, בשילוב השתייכותו של המשיב לקבוצת הניהול הגבוה של הארגון, ממחישים לשיטת המדינה את המסוכנות הרבה הנשקפת ממנו ומלמדים על כך שלא ניתן להסתפק במעצר בפיקוח אלקטרוני בעניינו. המדינה מוסיפה וטוענת כי מאחר שהעבירות המיוחסות למשיב הן בנות ביצוע "בשלת רחוק" באמצעות שימוש באמצעים טכנולוגיים, לא ניתן לתת בו אמון ומציינת כי המעורבים בפרשה גם שיבשו הליכי משפט. כן המדינה מפנה גם להתייחסותו של שירות המבחן ליכולות ההסתרה של המשיב מבני משפחתו. המדינה אף מעלה טענה שלא הובאה בפני בית המשפט המחוזי (לדבריה "עקב שגגה"), ולפיה בת זוגו של המשיב שהוגדרה כאחת מהמפקחים עליו, נכחה במפגש בינו לבין הסוכן המשטרתי בפרשה והייתה מודעת בזמן אמת למעורבותו בטלגראס.

15. בנוסף, המדינה טוענת כי בית המשפט המחוזי אף שגה בקבעו כי קיימת הפליה בין המשיב לבין יתר המעורבים בפרשה המצדיקה את שחרורו ממעצר מאחורי סורג ובריה. ראשית, המדינה חולקת על כך שמעמדם של המעורבים האחרים שאליהם הושווה המשיב זהה לזה שלו, ומעבר לכך מוסיפה כי אפילו היו אלה פני הדברים, הרי שעקרון השוויון אינו חזות הכול ויש לשקול כנגדו את פוטנציאל הפגיעה באינטרס הציבורי. שנית, המדינה טוענת כי בית המשפט המחוזי לא ייחס משמעות מספקת לעובדה ששלושת הנאשמים שאליהם הושווה עניינו של המשיב סיימו את תפקידם בטלגראס כשנה טרם מעצרו - נתון שלשיטת המדינה הוא בעל משמעות רבה לעניין בחינת מסוכנותם בעת הזו. המדינה מוסיפה עוד כי נאשמים אלו שוחררו לחלופת מעצר עוד קודם להגשת כתב האישום, הודו במיוחס להם ואף הסכימו לבצע פעולות שקידמו את החקירה, בניגוד למשיב אשר לא שיתף פעולה בחקירתו ושמר על זכות השתיקה.

16. המשיב מצדו סמך את ידיו על החלטתו של בית המשפט המחוזי, ובדיון שהתקיים בפני טען כי החלוקה שעשתה

המדינה בין שני כתבי האישום מעידה כשלעצמה על כך שהוא אינו נמנה עם דרג הניהול הבכיר בטלגראס. בהמשך לכך, טען המשיב כי הותרתו במעצר מאחורי סורג ובריח אכן מפלה אותו מול המעורבים האחרים ששוחררו לחלופות מעצר או נעצרו בפיקוח אלקטרוני. בהקשר זה נטען כי אף אם חלקם עזבו את טלגראס קודם למעצרו, הרי שיש ביניהם מי שעשו כן על מנת להקים פלטפורמה מתחרה, ולמעשה ההבחנות ביניהם אינן בעלות משקל. בנוסף לכך הדגיש המשיב את תסקיר שירות המבחן החיובי שניתן בעניינו, את העובדה שהוא נעדר עבר פלילי ואת קיומה של חלופת מעצר טובה עבורו.

דיון והכרעה

17. לאחר ששקלתי הדברים בכובד ראש הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להתקבל, וכי יש להורות בעת הזו על מעצרו של המשיב מאחורי סורג ובריח עד תום ההליכים נגדו.
18. המשיב נאשם בשורה ארוכה של עבירות חמורות שבוצעו לכאורה במסגרת פעילות בארגון פשיעה. על-פי הנטען בכתב האישום, וחרף שמו ה"ידידותי" לכאורה, נסחרו באמצעות טלגראס כמויות גדולות של סמים מסוכנים מסוגים שונים, גם לקטינים ובאמצעותם. למעשה, והדברים נאמרים כמובן בזהירות המתחייבת בשלב זה, כאשר בוחנים את הדברים מעבר למעטפת ה"היי-טקית" של טלגראס, מדובר - בסופו של דבר - ברשת מתוחכמת של סחר בסמים. רק התפאורה או האדרת היא שונה.
19. בהמשך לכך, תפקידו של המשיב בטלגראס לא היה שולי כלל ועיקר - מיוחס לו תפקיד ניהולי חשוב בארגון, אף אם היה בו דרג גבוה ממנו. לא למותר לציין כי ענף בקרת סחר שבראשו עמד המשיב בחמשת החודשים שקדמו למעצרו היה אחראי, על-פי עובדות כתב האישום, על ניהול ערוצי הפרסום של סוחרי הסמים בטלגראס, בדק שהפרסומים בהם נערכים בהתאם לכללים שנקבעו והתריע בפני סוחרים שהפרו אותם כי יורחקו מהפלטפורמה. תחת המשיב פעל צוות עובדים והוא קיבל עבור פעילותו שכר חודשי בסך כולל של עשרות אלפי שקלים, ששולם לו בכסף, ובסם.
20. כפי שהזכירה המדינה, הכלל בעבירות מהסוג שבו המשיב נאשם - עבירות במסגרת פעילות בארגון פשיעה ועבירות לפי פקודת הסמים המסוכנים - הוא של מעצר עד תום ההליכים; מעצר בפיקוח אלקטרוני הוא החריג (סעיפים 21(א)(1)(ג)(3), 22(ב)(1) ו-22(ב)(4) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996. ראו למשל: בש"פ 3302/14 אבועמרני מדינת ישראל, פסקאות 12-13 (19.5.2014)). הטעם לכך כפול: ראשית, בעבירות סמים קשה לאיין את המסוכנות בדרך של שחרור לחלופת מעצר - הן בשל האופי החמור כשלעצמו שטמון בסחר - בטח מקום שהוא נעשה בהיקף כה גדול - והן, כפי שטענה המדינה, מאחר שניתן לבצע עבירות אלה גם בשלט רחוק, מבלי לצאת מהבית. שנית, כאשר נטען כי עבירות אלה בוצעו במסגרת של ארגון פשיעה והעונש הצפוי במקרה של הרשעה הוא גבוה, מתחזק החשש מפני הימלטות (ראו: בש"פ 3859/19 מדינת ישראל נ' עבאס, פסקה 8 (17.6.2019)).

21. בענייננו, במיוחד בשים לב לתחום הנטען של טלגראס (שנמסר בדיון כי פעילותה התחדשה חרף מעצרו של המעורבים), והשימוש שנעשה במסגרתה באמצעים טכנולוגיים, והפעילות השיטתית הנטענת לשיבוש הליכי משפט, לא התרשמתי שניתן לאיין את המסוכנות הנשקפת מן המשיב בעת הזו (ראו והשוו: בש"פ 6732/17 מדינת ישראל נ' ליבוביץ,

פסקה 11 (7.11.2017); בש"פ 9394/17 מדינת ישראל נ' שמואל, פסקה 12 (7.12.2017).

22. יש להודות על האמת: ההתלבטות העיקרית שהתעוררה אצלי נסבה על שאלת השוויון ביחס למעורבים אחרים בפרשה. כפי שצוין, יש מעורבים שמצויים בשלב זה בפיקוח אלקטרוני או אף בחלופת מעצר. האם יש בכך כדי להשליך על עניינו של המשיב? לאחר שבחנתי את הדברים אני סבורה כי אין באלה כדי להטות את הכף. באי-כוח המדינה התייחסו בהרחבה לעניינם של הנאשמים האחרים. חלק מן התשובות נסבו על נסיבות אישיות, כדוגמת מצב בריאותי, וחלקן על התפקיד ומידת המעורבות של הנאשם בתוך הארגון. כך למשל, המדינה הבחינה בין מי שהיו בעלי תפקידים בדרג "ניהול גבוה" במועד שבו בוצעו המעצרים, לבין מי שעזבו את הארגון בשלבים קודמים. אני סבורה שיש בתשובות אלה כדי להניח את הדעת.

23. אין צריך לומר, כי אם יחול בהמשך שינוי נסיבות, המפחית מן המסוכנות, פתוחה כמובן בפני המשיב האפשרות להגיש לבית המשפט המחוזי בקשה לעיון חוזר. ברי כי בקשה כזו ניתן יהיה לחזור ולהגיש גם בשים לב להחלטות עתידיות שיתקבלו בעניינם של מעורבים נוספים שהדיון בשאלת מעצרו עד תום ההליכים טרם הושלם (ראו: בש"פ 7148/12 כנאנה' מדינת ישראל, פסקאות 25-26 (14.10.2012)).

24. סוף דבר: הערר התקבל. אני מורה על מעצרו של המשיב מאחורי סורג ובריח עד לתום ההליכים נגדו.

ניתנה היום, ז' בתמוז התשע"ט (10.7.2019).

שׁוֹפֵט